

UDK 368.43:33(094.5.072)

DOI 10.7251/SVR1511274A

PRIKAZ KNJIGE

OSIGURANJE EKONOMSKO-PRAVNI PRINCIPI

Autori: **Boris Marović, Zoran Kalinić, Vladimir Njegomir**

Izdavač: **Nezavisni univerzitet Banja Luka, 2015**

Štampa: **Grafid Banja Luka**

Knjiga „**Osiguranje: ekonomsko - pravni principi**” autora prof. dr Borisa Marovića, prof. dr Zorana Kalinića te doc. dr Vladimira Njegomira obima 337 strana podijeljenih u dvadeset jedno poglavlje, objavljena je 2015. godine u izdanju Nezavisnog univerziteta Banja Luka.

Recezeni knjige su prof. dr Marijan Ćurković i prof. dr Veselin Avdalović. Namijenjena je prvenstveno studentima ekonomske struke i svakome ko pokazuje interesovanje za ovu privrednu oblast može biti od velike koristi. Upravo zbog toga što knjiga

sagledava naučni pristup fenomenu osiguranja iz raznih aspekata odnosno vidova, u kojima se ova industrija javlja - ekonomski, tehnički i pravni vidovi osiguranja.

Kako i sam naslov ove knjige govori, autori su se pored osnovnih karakteristika osiguranja kao nauke i djelatnosti (koje se u manjoj ili većoj mjeri nalaze u svim literaturama vezanim za osiguranje), bazirali na

određenim relevantnim ekonomskim i pravnim kategorijama koje su neophodne za razumijevanje kompleksnosti i suštine modernog poslovanja u oblasti osiguranja.

Prvo poglavlje - Osnove osiguranja, na odgovarajući način, uvodi čitaoca u samu suštinu pojma - osiguranje. U njemu se govori o samom nastanku i razvoju ove djelatnosti, njenim funkcijama i čini dobru osnovu za shvatanje ove složene materije.

U drugom poglavlju - Opšte karakteristike upravljanja rizicima, akcentat je stavljen na rizik, kao jedan od osnovnih činilaca u teoriji i praksi osiguranja. Osnovne karakteristike, vrste i procesi upravljanja rizikom su raščlanjeni na podnaslove ili podgrupe, što omogućava lakše shvatanje rizika kao svakodnevnog pojava.

Autori u trećem poglavlju - Osnovni elementi osiguranja, dotiču veze statističkih i matematičkih elemenata sa elementima osiguranja. To se prije svega tiče praktičnog dijela osiguranja, pa se u ovom poglavlju autori dotiču i premija osiguranja, suma osiguranja, osiguranih slučajeva i raznih drugih elemenata koji su dio osiguravajuće politike, prakse i nauke, bez obzira na zemlje u kojima se implementiraju.

Kada je riječ o *četvrtom i petom poglavlju* - Regulacija osiguranja te Regulacija osiguranja u Evropskoj Uniji, govori se o pravnim okvirima koji usmjeravaju sprovođenje djelatnosti osiguranja putem odgovarajućih zakona. Zbog specifičnosti privredne djelatnosti, kao što je osiguranje, pojavljuju se brojni slučajevi za zloupotrebe. Upravo zbog toga, nastala su razna pravila ponašanja u poslovanju osiguravajućih društava, koja su ograničena određenim mehanizmima regulacije djelatnosti osiguranja. U petom poglavlju, autori na ključnu poziciju ističu Solventnost - II direktivu u okviru Evropske Unije, koja donosi nova, čvršća pravila solventnosti, upravljanja rizicima i procesa nadzora temeljenog na rizicima kao i novog načina izvještavanja. Sve u cilju zaštite osiguranika, finansijske stabilnosti tržišta osiguranja i stvaranja jedinstvenog tržišta na nivou EU.

Šesto poglavlje - Ugovaranje osiguranja i *sedmo poglavlje* - Dokumenti u osiguranju, neophodna su materija svakome ko želi da se bavi praktičnim dijelom osiguranja, ali i svima onima koji dolaze u dodir sa ovom djelatnošću, prvenstveno informisanja. Autori knjige detaljno pojašnjavaju odnose i obaveze između sudionika u procesu osiguranja, kao i karakteristike svih dokumenata koja prate oblast osiguranja.

Osmo poglavlje - Subjekti osiguranja, kako i sam naslov kaže, govori o subjektima koji obavljaju funkciju osiguranja. Pruža dovoljno informacija neophodnih za raspoznavanje učesnika u osiguranju, kako sa profesionalnog tako i sa laičkog stanovišta.

Tržište osiguranja, kako glasi naslov *devetog poglavlja*, sadrži mnogo podataka, kako na domaćim tako i na svjetskim tržištima, koje su autori prezentovali na mnogim tabelama i grafikonima. Time su pojasnili konkurentnost na tržištu osiguranja, kretanja ponude i tražnje na istim,

potkrepljujući ih velikim brojem podataka o učešćima osiguravajućih društava. Samim tim, si oni koji čitaju knjigu imaju realnu sliku o stanju na tržištima osiguranja.

Deseto poglavlje - Vrste osiguranja, dosta je opširno poglavlje, s obzirom da postoje brojne podjele osiguranja. Oblast osiguranja nalazi se u fazi razvoja, pa se i razne podjele mijenjaju ili nastaju neke nove. One vrste i podvrste koje za sada postoje uvrštene su u ovo poglavlje.

Ekonomski aspekt osiguranja izražen je u *jedanaestom poglavlju* - Finansijsko izvještavanje i ekonomska načela, i prikazuje osnovni cilj i specifičnosti ekonomske politike poslovanja osiguravajućih društava, kao privrednih subjekata i tržišnih učesnika.

Dio teorije iz ovog poglavlja u značajnoj mjeri je prezentovan kroz matematičke i statističke formule, što je pokazatelj učešća ekonomskih alata u poslovanju osiguranja.

Pocjena i likvidacija šteta, pojašnjene su u *dvanaestom poglavlju*, dok su *trinaesto i četrnaesto poglavlje* rezervisani za kompleksne pojmove kakvi su saosiguranje i reosiguranje. Autori su dosta detaljno pojasnili ova dva pojma, njihovu složenost, značaj i razloge zašto bi domaća osiguranja trebala pridavati više značaja poslovima saosiguranja i reosiguranja.

Kada su u pitanju alternativni oblici transfera rizika, koji se spominju u *petnaestom poglavlju*, sekjuritizacija rizika se izdvaja kao jedan od bitnijih oblika. Kroz proučavanje ovog dijela paragrafa, dolazi se do zaključka, da je smisao sekjuritizacije znatno veća utrživost aktive. Značaj se ogleda u oslobađanju kapitala koji može biti upotrebljen za druge poslove kao i smanjenju kreditnog rizika. Između ostalog, autori vrlo jasno objašnjavaju razliku između sekjuritizacije rizika osiguranja i uloge drugih finansijskih ustanova, gdje se vrši transfer rizika osiguranja tj. izloženosti obavezama za naknadu šteta u slučaju njegovog ostvarivanja, prenosi sa osiguravača na investiture.

U poglavlju koje govori o savremenim trendovima na tržištu osiguranja, priča o globalizaciji neizostavna je, posebno što ističe dobre i loše strane iste, njen uticaj na razvoj osiguravajućih djelatnosti uopšte. Proces globalizacije sa svim onim što nosi sa sobom, prouzrokovao je i nastanak sasvim novih rizika. Nove tehnologije, internet promijenile su uslove i načine rada i poslovanja, a samim tim i rizike.

S obzirom da osiguravajuće kuće, posebno one koje egzistiraju na tržištu Republike Srpske i Bosne i Hercegovine ne mogu poslovati u izolaciji pa se moraju prilagoditi tj. uskladiti rad sa novim vremenom.

Jer, svako vrijeme nosi svoje rizike, a rizik je suštinska pojava za poslovanje osiguravajuće industrije.

Mr Ognjen Aleksić, dipl. ecc